

CONSELL GENERAL

PRINCIPAT D'ANDORRA

Grup mixt

SESSIÓ DEL CONSELL GENERAL

3 D'ABRIL DEL 2014

**INTERVENCIÓ DE JAUME BARTUMEU CASSANY, PRESIDENT
DEL GRUP PARLAMENTARI MIXT EN EL PUNT 1:**

**PRESA EN CONSIDERACIÓ DE LA PROPOSICIÓ DE LLEI DE
MODIFICACIÓ DE LA LLEI 9/2003 DEL 12 DE JUNY, DEL PATRIMONI
CULTURAL D'ANDORRA.**

La proposició de llei que ara examinem respon a una evidència: la llei 9/2003, del 12 de juny del patrimoni cultural d'Andorra no s'ha desplegat en un termini raonable.

L'actitud, reticent a qualsevulla evolució, d'un sector integrista dins l'àmbit competencial del Patrimoni Cultural ha portat a un empantanegament evident dels expedients de delimitació de protecció dels béns immobles d'interès cultural.

La situació de cridanera degradació dels edificis de la Plaça Major de Sant Julià de Lòria és un dels exemples, probablement el més cridaner, d'on pot arribar a portar una legislació inadaptada en la seva concepció i volgudament paralizada en el seu desenvolupament per l'administració general.

El criteri del Govern que acabem d'escoltar, després d'haver-lo llegit ja al Butlletí del Consell General del 18 de març del 2014, representa la confirmació del que acabo d'assenyalar: telegràfic, ple d'ambigüitats calculades per intentar exculpar l'administració responsable de l'empantanegament dels expedients dels entorns de protecció, és un criteri que confirma la incapacitat d'una administració d'alçar la visió més enllà del campanar de les seves competències paralizadores.

Val a dir que l'espectacle de la marxa enrere del Govern en la proposta – exhibida i retirada- d'avançar en la delimitació de competències amb els comuns deu haver també pesat a l'hora de manifestar un criteri que no és res més que la confessió d'una absència de criteri.

El nostre grup parlamentari sí que té una posició, un criteri, sobre la proposició de llei presentada pels comuns.

Valorem positivament l'ampliació de les actuacions i facultats dels comuns en el curs de l'elaboració de l'expedient de declaració del bé d'interès cultural. Per exemple, amb la previsió de la sol·licitud d'incoació de l'expedient de declaració d'un bé d'interès cultural o amb la sol·licitud de la caducitat de l'expedient.

El mateix hem de dir pel que fa a la substitució del mecanisme de l'audiència als comuns per l'emissió d'informes preceptius (no vinculants) per part de l'administració comunal. Fins i tot, alguns expedients de sol·licitud d'obres podrien ser resolts per silenci administratiu positiu tal com indica la proposició presentada i aquesta via ens sembla raonable.

També és positiva l'especificació que pretén introduir la reforma quan reclama que la delimitació dels entorns hagi de ser "justificada". No obstant això, la inclusió en la llei del patrimoni cultural d'Andorra d'una zonificació amb caràcter legal de les diferents àrees de l'entorn de protecció ens planteja més dubtes. En aquest sentit, en principi, res s'oposa en termes absoluts a introduir a la llei una distinció dins de l'entorn de protecció. Ara bé, no és aquesta l'opció que s'ha pres en el nostre entorn cultural més proper. A Catalunya i a altres Comunitats Autònomes espanyoles. Allí, la delimitació de l'entorn de protecció es fa a l'expedient de declaració de bé d'interès cultural. I es fa així perquè s'ha considerat que és l'opció més flexible. En definitiva, sembla que la delimitació "*ad hoc*", motivada i justificada, permet atendre d'una manera més adequada les necessitats de preservació dels elements històrics, culturals, arquitectònics,

paisatgístics, científics i d'investigació que pretén assegurar la Llei del patrimoni cultural d'Andorra.

La reforma proposada pels comuns elimina la previsió que els criteris que han de regir les intervencions sobre el bé declarat i el seu entorn siguin íntegrament executius des de la seva publicació en el BOPA i que prevalguin en la seva totalitat sobre el planejament urbanístic. Es tracta d'una aproximació que se separa d'una manera notòria del règim vigent, així com de l'enfocament que, simplement a efectes comparats, segueix la legislació catalana a la qual m'he referit fa un moment.

En la mesura que volem una política bàsica unificada de protecció del patrimoni cultural, històric i arquitectònic d'Andorra, pensem que cal mantenir la protecció que estableixen la vigent declaració de bé d'interès cultural i dels seus entorns i l'obligatorietat dels criteris, degudament justificats, evidentment. És la regulació més flexible i la més adaptable a les diferents situacions. A més, és l'única que pot assegurar la protecció de paisatges urbans o rurals més o menys amplis i no de simples elements aïllats.

Ara bé, com ja he dit, considerem molt positiu, en la reforma plantejada, la major participació dels comuns a l'expedient amb un informe previ preceptiu no vinculant, la justificació i motivació expressa de la declaració del bé i del seu entorn i, per tant, la possibilitat d'impugnar aquesta resolució si les argumentacions semblen arbitràries. La posició del Comú ha de quedar clara a l'informe evacuat dins l'expedient i, fins i tot, podria proposar zones similars a les plantejades pel text presentat. Però seria un endarreriment en la protecció del patrimoni històric "collar" la declaració del bé i dels seus entorns amb unes barreres legals i impedir que s'apliquessin plenament els seus criteris. El Dret comparat que hem consultat no va en aquesta línia.

En el mateix sentit, hem de dir que potser seria útil que els comuns establissin una guia tècnica d'interpretació dels béns d'interès cultural i del seu entorn. Aquesta guia –el més consensuada possible entre tots ells– seria un argument molt útil per a l'elaboració de l'informe previ i preceptiu establert per la Llei. El Govern i l'Administració cultural haurien de respondre motivadament per a evitar caure en arbitrarietat. Però el que no sembla admissible és que Andorra –país turístic per excel·lència– abandoni el criteri unificat en la declaració de béns d'interès cultural, en els seus entorns i en els seus criteris.

D'altra banda pensem que la reforma plantejada en la proposició de llei no suposa cap problema de constitucionalitat i és una opció, en aquest sentit, perfectament defensable.

No compartim doncs els dubtes apareguts sobre la constitucionalitat de la proposició de llei.

El nostre grup parlamentari no veu problemes de constitucionalitat en la proposició. De fet, és una interpretació més reduïda de la competència del Govern, però perfectament admissible en el marc constitucional andorrà. És més, a nivell constitucional, es pot defensar la reforma proposada d'acord amb criteris de descentralització i d'atribució de competències als Comuns en matèries d'urbanisme i de cultura (articles 80.1.i) i 80.1.k) de la Constitució).

Crec que hi ha una confusió en l'atribució d'inconstitucionalitat a la proposició de Llei. S'està utilitzant com a argument l'art. 34 de la Constitució, segons el qual:

“L'Estat garantirà la conservació, promoció i difusió del patrimoni històric, cultural i artístic d'Andorra.”

Recordem que aquest article està inclòs dins del capítol V del Títol II, relatiu als drets i principis econòmics, socials i culturals. Tot el títol II està dedicat als drets i llibertats. Però no és un títol per a la distribució de competències entre els diferents nivells administratius d'Andorra. En aquest títol, els conceptes d'Estat o de “poders públics” es refereixen a aquests en la seves relacions amb el ciutadà. És, justament, l'Estat andorrà que apareix a l'art. 1.1. i que inclou, evidentment, totes les Administracions. Si l'art. 34 diu que l'Estat ha de garantir la conservació del patrimoni cultural, cal dir que això es pot fer de manera centralitzada o descentralitzada, perquè l'art. 34 no és un precepte atributiu de competències. Estem parlant del paper de tots els poders públics (també el Consell General amb l'aprovació de les lleis pertinents) per a defensar el patrimoni cultural. És més, el mot “Estat” que s'utilitza també inclou els Comuns (i la resta d'Administracions Públiques). Tot el títol II de la Constitució està orientat a configurar la relació entre poders públics o Estat andorrà i ciutadà (atorgant a aquest drets d'autonomia, imposant a aquell –l'Estat– accions positives).

En aquest títol II que comentem, quan excepcionalment s'atribueixen competències, es fa d'una manera concreta i –ara sí– utilitzant el mot “*Govern*”. Per exemple, la competència del Govern en la declaració dels estats d'alarma (art. 42.1) o la competència del Consell General en les mateixes situacions (art. 42.1). També aquí s'utilitza la noció específica de “*Consell General*”.

En conclusió, nosaltres som partidaris de mantenir l'actual regulació dels béns d'interès cultural i dels seus entorns. Especialment, la regulació substancial (el seu contingut, complement amb normes urbanístiques per a la protecció, vinculació i obligatorietat dels criteris, ...). De fet, malgrat que una lectura apressada de la proposició de Llei sembla indicar el contrari, l'actual regulació ja és força flexible. Per exemple, les limitacions a l'edificabilitat en els entorns de protecció són purament facultatives. És a dir, el Govern decidirà si les implanta o no com assenyala l'art. 13 de l'actual Llei.

Ara bé, és evident que hi ha una insatisfacció dels Comuns en la regulació.

I una legítima queixa de molts petits propietaris d'edificis antics rebuts de la seva família, que es troben atrapats en la xarxa d'una mala administració cultural que ni fa –els entorns de protecció– ni deixa fer, les obres de conservació indispensables.

Per això tenim una valoració positiva global dels canvis de procediment plantejats per la proposició. Especialment, insisteixo, pel que fa a la formulació d'un informe preceptiu no vinculant abans de la declaració d'un bé d'interès cultural i dels seus entorns. És aquest el moment per a plantejar graduacions en les dimensions de protecció. Fins i tot, podrien basar-se en els conceptes que apunta el text proposat.

Cal tenir en compte que una injustificada motivació de l'extensió protegida permetria als Comuns impugnar judicialment la declaració i la determinació dels seus entorns. Així ho preveu, per exemple, l'art. 39 del Codi de l'Administració –a més de les referències constitucionals a l'objectivitat i a la discrecionalitat no arbitrària–:

“Article 39

Els actes administratius han d'ésser obligatòriament motivats quan produeixin un efecte desfavorable a aquells a qui s'apliquen i quan, tot i produir un efecte favorable, s'apartin d'altres decisions precedentment adoptades en

supòsits semblants.

La motivació ha de comportar l'enunciat de les consideracions de dret i de fet que constitueixen el fonament de la decisió.”

De fet, aquesta idea de motivació també està present, per exemple, a l'art. 2.3 de l'actual Llei de Patrimoni Cultural.

Pensem també que el treball ja realitzat sobre conceptes de zonificació hauria de ser reelaborat i posteriorment presentat a cadascun dels casos de declaració de béns i del seus entorns. Així, el Govern haurà de contestar per què tècnicament no és justificable –o sí– en cada cas la presència d'una zona d'acompanyament, una sensible i una d'influència.

En definitiva, pensem que cal conjuminar dues idees:

1.-El manteniment de l'actual redacció substancial de la declaració de béns i dels seus entorns i criteris. És una regulació raonable des del punt de vista del Dret comparat i permet posar en marxa una política comú a tot Andorra de protecció del patrimoni.

2.-La reforma d'alguns aspectes procedimentals (informe preceptiu, previsió d'alguns silencis positius...) ja que és ben evident que l'aplicació pràctica –més aviat la paralització en l'actuació– no ha permès l'adequada expressió i valoració de la posició jurídica i tècnica dels comuns i, en molts casos, dels particulars afectats.

Per tot això votarem favorablement la presa en consideració de la proposició de llei, amb el ben entès, que la seva tramitació permetrà la formulació d'esmenes que vinguin a millorar el text i els seus objectius.